

เอกสารประกอบการเรียน

เรื่อง การเป่าโหวดเบื้องต้น

รายวิชา ดนตรีพื้นบ้านอีสาน รหัสวิชา ศ22203

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นายอรจักร์ ชาวด่าน

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนหนองโสนพิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ดนตรีพื้นบ้านอีสาน เรื่อง การเป่าโหวดเบื้องต้น รหัสวิชา ศ22203 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องประวัติและวิวัฒนาการของเครื่องดนตรีพื้นบ้าน ฝึกบรรเลงเพลงโดยใช้โหวด เนื่องจากโหวดเป็น เครื่องดนตรีชิ้นเล็กราคาไม่แพง ซึ่งนักเรียนสามารถนำมาเล่นเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจน การนำความรู้และหลักทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่นๆ และชีวิตประจำวัน

ผู้จัดทำ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการเรียนนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสามารถเป็นแนวทางในการฝึกบรรเลงโหวดแก่ผู้ที่สนใจอีกด้วย

วรจักร์ ขาวด่าน

สารบัญ

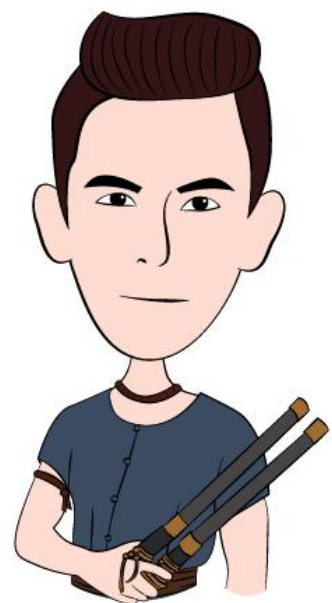
เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	1
คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับครู	2
คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน	3
ผลการเรียนรู้	4
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน	5
เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน	12
ตอนที่ 1 เล่าขานตามตำนาน	13
แบบทดสอบก่อนเรียนเรื่องประวัติโหวดอีสาน	15
ประวัติโหวดอีสาน	17
กิจกรรมที่ 1.1 เรื่องประวัติของโหวดอีสาน	22
กิจกรรมที่ 1.2 เรื่องการพัฒนาเป็นเครื่องดนตรี	23
แบบทดสอบหลังเรียน เรื่องประวัติโหวดอีสาน	24
ภาคผนวกเฉลยตอนที่ 1	26
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	27
เฉลยกิจกรรมที่ 1.1 เรื่องประวัติของโหวดอีสาน	28
เฉลยกิจกรรมที่ 1.2 เรื่องการพัฒนาเป็นเครื่องดนตรี	30
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	31
เอกสารอ้างอิง	32

คำชี้แจง

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ดนตรีพื้นฐานบ้านอีสาน รหัสวิชา ศ22203 เรื่อง การเป่าโหวด เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นเอกสารประกอบการเรียนที่ใช้เป็นแนวทาง และประกอบการเรียนรู้ โดยในเอกสารประกอบการเรียน ได้แบ่งเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 เล่าขานตามตำนาน
- ตอนที่ 2 นีคือตัวฉัน
- ตอนที่ 3 ลักษณะเทคนิคและการอยู่คู่สังคม
- ตอนที่ 4 สนุกสนานการปฏิบัติ

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ดนตรีพื้นฐานบ้านอีสาน รหัสวิชา ศ22203 เรื่อง การเป่าโหวด เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ แบบกลุ่มและการปฏิบัติจริง ซึ่งประกอบไปด้วยคำแนะนำสำหรับครู คำแนะนำสำหรับนักเรียน ผลการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ใบงานและเฉลย ครูสามารถนำไปใช้สอนได้ทันที ช่วยให้ครู สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี

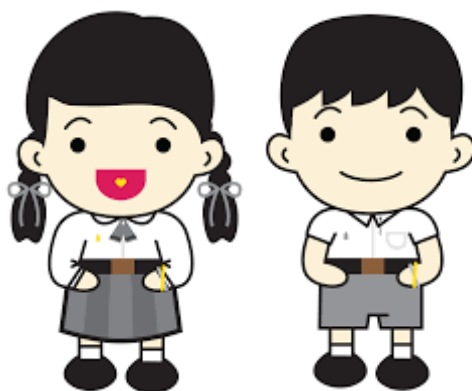
คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับครู

1. ศึกษารายละเอียดของ เอกสารประกอบการเรียนให้เข้าใจเพื่อสามารถใช้เอกสารประกอบการเรียนได้อย่างถูกต้อง
2. ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการใช้สื่อการเรียนรู้แต่ละชนิด
3. ศึกษาขั้นตอนต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกิจกรรมให้เข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อสามารถนำไปจัดกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง
4. ตรวจสอบและจัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้และเอกสารอื่นๆ ให้พร้อม
5. ก่อนจัดกิจกรรมต้องจัดลำดับสื่อการเรียนรู้หรือเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้องตามลำดับก่อนหลัง
6. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรชี้แจงบทบาทและหน้าที่ของนักเรียนและกำหนดข้อตกลงร่วมกัน
7. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบที่เตรียมไว้ จำนวน 10 ข้อ เพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน
8. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบก่อนทุกครั้ง
9. ลำดับขั้นตอนการสอนในชั้นเรียนแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ
  - ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
  - ขั้นสอน
  - ขั้นสรุป
10. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรดูแลให้คำแนะนำ ปรีกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างใกล้ชิด
11. การสรุปกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปให้มาก ช่วยกันสรุปและบันทึกกิจกรรมเป็นกลุ่ม
12. ครูควรเน้นย้ำความคิดรวบยอดของนักเรียนและการประยุกต์ประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้การเรียนรู้มีคุณค่าเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่นักเรียน

คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน

1. ก่อนศึกษาผู้เรียนควรทำแบบทดสอบก่อนเรียนและเก็บคะแนนไว้เปรียบเทียบกับหลังเรียน
2. ผู้เรียนต้องอ่านและทำความเข้าใจให้ละเอียดทุกเรื่อง
3. เมื่อผู้เรียนศึกษาจบเล่มแล้วควรประเมินผลสัมฤทธิ์ ของตนเองจากกิจกรรมท้ายเล่ม และทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้า
4. หากผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจในเนื้อหา ต้องสอบถามเพิ่มเติมจากครูผู้สอนทันที

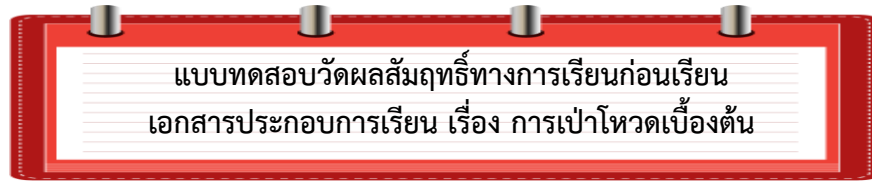

ผลการเรียนรู้

หลังจากศึกษาเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ดนตรีพื้นบ้านอีสาน รหัสวิชา ศ22203 เรื่อง การเป่าโหวดเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนจะมีความรู้ความสามารถดังนี้

1. อธิบายประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของโหวดอีสานได้อย่างถูกต้อง
2. อธิบายประเภทและรูปร่างลักษณะของโหวดอีสานได้อย่างถูกต้อง
3. อธิบายลักษณะเทคนิคการเป่าโหวดอีสานได้อย่างถูกต้อง
4. บอกบทบาทโหวดอีสานที่มีต่อสังคมไทยได้อย่างถูกต้อง
5. ปฏิบัติการเป่าโหวดอีสานตามบทเพลงได้อย่างถูกต้อง

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องแล้วทำเครื่องหมาย **X** ลงในกระดาษคำตอบ
ข้อสอบมีจำนวน 40 ข้อ เวลา 50 นาที (40 คะแนน)

1. ใครเป็นผู้ที่นำโหวดไปประสมกับวงแคนและซุงจนทำให้โหวดเป็นที่นิยมจนถึงปัจจุบัน
ก. นายพงษ์ศักดิ์ ปรีชาวิทย์
ข. นายสมหวัง พ่วงบางโพ
ค. นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์
ง. นายสมศักดิ์ ขำทวีพรหม
2. ในช่วงฤดูใดที่ไม่นิยมเล่นโหวด
ก. ฤดูร้อน
ข. ฤดูฝน
ค. ฤดูร้อน
ง. ฤดูหนาว
3. การนำโหวดมาปรับปรุงใช้เครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ทำขึ้นครั้งแรกที่จังหวัดใด
ก. จังหวัดร้อยเอ็ด
ข. จังหวัดชัยภูมิ
ค. จังหวัดอุดรธานี
ง. จังหวัดมหาสารคาม
4. ข้อใดกล่าวถึงโหวดไม่ถูกต้อง
ก. โหวดไม่มีลิ้น
ข. โหวดเป็นเครื่องเป่า
ค. โหวดสามารถเล่นได้หลายคน
ง. เสียงของโหวดเกิดจากการ บรรเลงด้วยวิธีเป่า
5. โหวดเป็นของเล่นของเด็กเลี้ยงควายของชาวภาคอีสานที่นิยมนำไปแกว่งเล่นเหมือนเครื่องเล่นชนิดใด
ก. ลูกข่าง
ข. แคน
ค. ธนู
ง. สนู

6. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด
- ก. โหวดใช้เป็นของเล่นเท่านั้น
  - ข. โหวดเป็นเครื่องดนตรีที่มีเฉพาะภาคอีสานเท่านั้น
    - ค. โหวดเป็นที่นิยมนำมาบรรเลงเข้ากับเครื่องดนตรีอีสาน
  - ง. โหวดใช้บรรเลงแบบเดียวไม่สามารถนำไปบรรเลงกับเครื่องดนตรีอื่นได้
7. โหวดมาตรฐานมีกี่ลูก
- ก. 13 ลูก
  - ข. 14 ลูก
  - ค. 15 ลูก
  - ง. 17 ลูก
8. ระดับเสียง สูง-ต่ำ ของโหวดขึ้นอยู่กับสิ่งใด
- ก. การใช้แรงในการเป่าว่าจะใช้มากหรือน้อย
  - ข. ขนาดความโต และความยาวของลูกโหวด
    - ค. การใช้ชนิดไม้ผืนในการทำโหวด
  - ง. การติดโหวดกับหัวโหวด
9. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะของโหวดไม่ถูกต้อง
- ก. ขนาดเล็ก
    - ข. กะทัดรัด
    - ค. ราคาย่อมเยา
    - ง. ขนาดใหญ่ ไม่สะดวกในการพกพา
10. การกำเนิดเสียงของโหวดเกิดจากสิ่งใด
- ก. การไหลของลม
  - ข. การตี
  - ค. การสี
  - ง. การตี
11. วัสดุที่นำมาใช้ในการทำลูกโหวดคือข้อใด
- ก. อลูมิเนียม
  - ข. เหล็กกลม
  - ค. ก้านมะละกอ
  - ง. ไม้ไผ่เอี้ยหรือไม้ไผ่รวก

12. ขนาดของโหวดดั้งเดิมนิยมทำกี่ขนาด
- ก. 3 ขนาด
  - ข. 5 ขนาด
  - ค. 6 ขนาด
  - ง. 9 ขนาด
13. โหวดขนาดใหญ่จะมีลูกโหวดกี่ลูก
- ก. 3 – 7 ลูก
  - ข. 9 – 10 ลูก
  - ค. 11 – 13 ลูก
  - ง. 13 – 14 ลูก
14. โหวดทางมีชื่อเรียกอีกอย่างว่าอะไร
- ก. โหวดกลม
  - ข. โหวดแกว่ง
  - ค. โหวดแผง
  - ง. โหวดอีสาน
15. ขี้สูด ใช้ทำส่วนใดของโหวด
- ก. แกนโหวด
  - ข. หางโหวด
  - ค. ลูกโหวด
  - ง. หัวโหวด
16. คนโบราณเรียกลูกโหวดที่ยาวที่สุดว่าอะไร
- ก. ลูกไอ้
  - ข. ลูกโก
  - ค. ลูกยาว
  - ง. ลูกขี้สูด
17. โหวดชนิดใดใช้เป็นเครื่องเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน
- ก. โหวดกลม
  - ข. โหวดเหนือ
  - ค. โหวดแผง
  - ง. โหวดหาง

18. ลูกโหวดที่ยาวที่สุดมีขนาดเท่าไร
- ก. 6 เซนติเมตร
  - ข. 25 เซนติเมตร
  - ค. 35 เซนติเมตร
  - ง. 40 เซนติเมตร
19. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของการเป่าโหวด
- ก. การเป่าตัดลม
  - ข. การเป่าผ่อนลม
  - ค. การเป่าลมแรง
  - ง. การเป่าสะบัดเสียง
20. การเป่าที่ต้องสะบัดข้อมือเป็นการเป่าลักษณะใด
- ก. การเป่าตัดลม
  - ข. การเป่าผ่อนลม
  - ค. การเป่าสะบัดเสียง
  - ง. การเป่าอ่อนเสียง
21. ถ้าลูกโหวดแตกหรือร้าวควรทำอะไร
- ก. ซื่อใหม่ทันที
  - ข. ทากาวลูกโหวด
  - ค. เปลี่ยนขี้สูทบนหัวโหวด
  - ง. เปลี่ยนแกนของโหวดใหม่
22. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง
- ก. ควรเก็บโหวดในอุณหภูมิไม่เกิน 30 องศา
  - ข. ควรฝึกเป่าไล่เสียงเพื่อหมุนข้อมือให้คล่อง
  - ค. ควรเก็บโหวดโดยวาง หรือแขวนไว้ในแนวตั้ง
  - ง. การเป่าโหวดต้องใช้ลมในการเป่าเยอะและแรงมาก
23. ข้อใดเป็นการเป่าผ่อนลมที่ถูกต้อง
- ก. นุ้ยเป่าลมออกมาอย่างแรงแล้วใช้ปลายลิ้นมาอุดที่ริมฝีปาก
  - ข. เอมเป่าลมออกหนึ่งครั้งให้ได้เสียงโหวดเป็น 2 -3 เสียง
  - ค. เก่เป่าเป็นเสียงยาวและปล่อยลมให้เป็นคลื่นออกมา
  - ง. กอล์ฟเป่าลมยาวซึ่งต้องเป่าลมออกไปไม่แรงนัก

24. ข้อใดไม่ใช่เทคนิคการเป่าโหวด
- ก. เป่าให้ลมออกมาแรงๆ
  - ข. ฝึกเป่าไล่เสียง
  - ค. ฝึกเป่าลมออกให้ยาวๆ
  - ง. ฝึกเป่าलयง่ายๆ เช่น ลายโปงลาง
25. ข้อใดเป็นการเก็บรักษาโหวดที่ถูกต้อง
- ก. วางนอนไว้ในตู้
  - ข. นำโหวดตากแดด
  - ค. เก็บในที่ที่มีความชื้น
  - ง. แหวนไว้ในแนวตั้ง
26. เพราะเหตุใดจึงทำให้โหวดสามารถบรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีสากลประเภทอื่นๆได้
- ก. การพัฒนาระบบเสียง
  - ข. การฝึกเป่าไล่เสียง
  - ค. ฝึกเป่าลมออกให้ยาวๆ
  - ง. ฝึกเป่าलयง่ายๆ เช่น ลายโปงลาง
27. การทำให้ลมที่เป่าออกหยุดอย่างรวดเร็วเป็นการเป่าลักษณะใด
- ก. การเป่าตัดลม
  - ข. การเป่าผ่อนลม
  - ค. การเป่าอ่อนเสียง
  - ง. การเป่าสับัดเสียง
28. การเตรียมแกนโหวดที่ดีต้องมีลักษณะเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณเท่าไร
- ก. 6 เซนติเมตร
  - ข. 9 เซนติเมตร
  - ค. 1 นิ้ว
  - ง. 2 นิ้ว
29. ห้องเพลงในระบบโน้ตดนตรีพื้นเมืองอีสานมีกี่ห้อง
- ก. 4 ห้อง
  - ข. 5 ห้อง
  - ค. 6 ห้อง
  - ง. 8 ห้อง

30. ปัจจุบันเสียงโหวดมีกี่เสียง
- ก. 7 เสียง
  - ข. 8 เสียง
  - ค. 9 เสียง
  - ง. 10 เสียง
31. สัญลักษณ์ในข้อใดใช้แทนความสั้น – ยาวของเสียง
- ก. จุด (.) ด้านล่าง
  - ข. จุด (.) ข้างบน
  - ค. + (บวก)
  - ง. – (ลบ)
32. ในแต่ละห้องเพลง จะบรรจุไปด้วยหน่วยเคาะย่อยกี่หน่วยเคาะ
- ก. เท่ากับ 4 หน่วยเคาะย่อย
  - ข. เท่ากับ 5 หน่วยเคาะย่อย
  - ค. เท่ากับ 6 หน่วยเคาะย่อย
  - ง. เท่ากับ 8 หน่วยเคาะย่อย
33. ข้อใดไม่ใช่สัญลักษณ์เพื่อบันทึกเสียงดนตรี
- ก. จุด (.) ด้านล่าง
  - ข. จุด (.) ข้างบน
  - ค. + (บวก)
  - ง. – (ลบ)
34. สัญลักษณ์ใดใช้แทนเสียงสูงของโน้ต
- ก. จุด (.) ด้านล่าง
  - ข. จุด (.) ข้างบน
  - ค. + (บวก)
  - ง. – (ลบ)
35. หัวโหวดมีประโยชน์อย่างไร
- ก. เพื่อดีดลูกโหวด
  - ข. เพื่อความสวยงาม
  - ค. เพื่อให้เป่าลูกโหวดได้ง่าย
  - ง. เพื่อให้มีเสียงตามระดับโน้ต

36. ข้อใดเป็นการฝึกการเป่าโหวดที่ไม่ถูกต้อง
- ก. ก้อยฝึกเป่าไล่บันไดโหวดทุกวัน
  - ข. กุ้งฝึกแกว่งโหวดไปมาให้เกิดเสียง
  - ค. อิมฝึกอ่านโน้ตโหวดพื้นฐานก่อน
  - ง. น้ำฝึกเป่าโหวดตามโน้ตลายโปลงเป็นอันดับแรก

37. ข้อใดไม่ใช่ตัวอักษรที่ใช้แทนเสียงโน้ต

- ก. ด
- ข. ซ
- ค. ม
- ง. ย

38. เพลงพื้นฐานในการเป่าโหวดเพลงใดเป็นจังหวะซ้ำที่สุด

- ก. ลายเต้ยโขง
- ข. ลายโปลง
- ค. ลายเต้ยธรรมดา
- ง. ลายนกไทรบินข้ามทุ่ง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบโน้ตลายนกไสบิน(ลายใหญ่)ข้ามทุ่งให้ถูกต้อง (39 – 40)

- - - ม	- ซ - ล	- ซ - ด	- ซ - ล	- - - ม	- ซ - ล	- ซ - ด	- ซ - ล
- - - ด	- ร - ม	- ม - ซ	- ร - ม	- - - ด	- ร - ม	39.	- ร - ม
- - - ม	- ซ - ล	- ซ - ด	- ซ - ล	- - - ม	- ซ - ล	- ซ - ด	- ซ - ล
- - - ร	40.	- ล - ด	- ซ - ล	- - - ร	- ด - ล	- ล - ด	- ซ - ล
- - - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	- ร - ม	- - - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	- ร - ม
- - - ด	- ม - ร	- ด - ล	- ซ - ล	- ม - ด	- ม - ร	ม ด ร ล	- ซ - ล

- ก. - ม - ซ
- ข. - - - ม
- ค. - - ซ ม
- ง. - ด - ล

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การเป่าโหวดเบื้องต้น

ข้อที่	เฉลย	ข้อที่	เฉลย
1	ค	21	ข
2	ก	22	ง
3	ก	23	ง
4	ค	24	ก
5	ง	25	ง
6	ค	26	ก
7	ก	27	ก
8	ข	28	ค
9	ง	29	ง
10	ก	30	ก
11	ง	31	ง
12	ก	32	ก
13	ค	33	ค
14	ข	34	ข
15	ง	35	ค
16	ก	36	ข
17	ง	37	ง
18	ข	38	ค
19	ค	39	ก
20	ค	40	ง

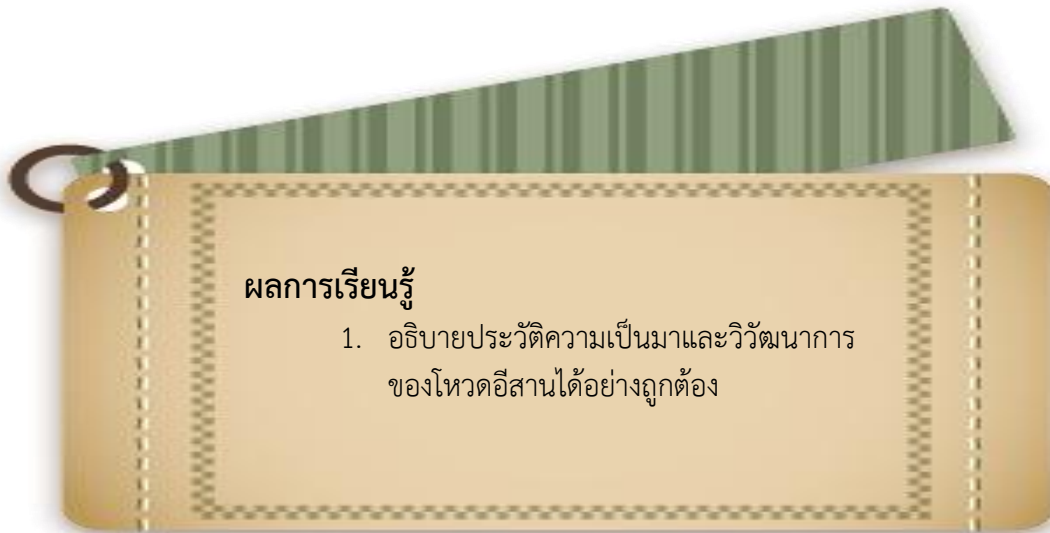

ตอนที่ 1 เล่าขานตามตำนาน
เรื่อง ประวัติโหวดอีสาน

ภาพที่ 1 โหวดกลม
ที่มา : ถ่ายภาพโดยนายวรจักรษ์ ชาวด่าน, 2558.

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ เวลา 10 นาที (10 คะแนน)

1. ข้อใดกล่าวถึงโหวดไม่ถูกต้อง
  - ก. โหวดไม่มีลิ้น
  - ข. โหวดเป็นเครื่องเป่า
  - ค. โหวดสามารถเล่นได้หลายคน
  - ง. เสียงของโหวดเกิดจากการ บรรเลงด้วยวิธีเป่า
2. โหวดเป็นของเล่นของเด็กเลี้ยงควายของชาวภาคอีสานที่นิยมนำไปแกว่งเล่นเหมือนเครื่องเล่นชนิดใด
  - ก. ลูกข่าง
  - ข. แคน
  - ค. ฆ้อง
  - ง. สนู
3. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด
  - ก. โหวดใช้เป็นของเล่นเท่านั้น
  - ข. โหวดเป็นเครื่องดนตรีที่มีเฉพาะภาคอีสานเท่านั้น
  - ค. โหวดเป็นที่นิยมนำมาบรรเลงเข้ากับเครื่องดนตรีอีสาน
  - ง. โหวดใช้บรรเลงแบบเดียวไม่สามารถนำไปบรรเลงกับเครื่องดนตรีอื่นได้
4. ในช่วงฤดูใดที่ไม่นิยมเล่นโหวด
  - ก. ฤดูร้อน
  - ข. ฤดูฝน
  - ค. ฤดูร้อน
  - ง. ฤดูหนาว
5. การนำโหวดมาปรับปรุงใช้เครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ทำขึ้นครั้งแรกที่จังหวัดใด
  - ก. จังหวัดร้อยเอ็ด
  - ข. จังหวัดชัยภูมิ
  - ค. จังหวัดอุดรธานี
  - ง. จังหวัดมหาสารคาม

6. ใครเป็นผู้ที่นำโหวดไปประสมกับวงแคนและซุงจนทำให้โหวดเป็นที่นิยมจนถึงปัจจุบัน

- ก. นายพงษ์ศักดิ์ ปรีชาวิทย์
- ข. นายสมหวัง พ่วงบางโพ
- ค. นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์
- ง. นายสมศักดิ์ ขำทวีพรหม

7. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะของโหวดไม่ถูกต้อง

- ก. ขนาดเล็ก
- ข. กะทัดรัด
- ค. ราคาย่อมเยา
- ง. ขนาดใหญ่ ไม่สะดวกในการพกพา

8. การกำเนิดเสียงของโหวดเกิดจากสิ่งใด

- ก. การไหลของลม
- ข. การตี
- ค. การสี
- ง. การตี

9. โหวดมาตรฐานมีกี่ลูก

- ก. 15 ลูก
- ข. 14 ลูก
- ค. 13 ลูก
- ง. 11 ลูก

10. ระดับเสียง สูง-ต่ำ ของโหวดขึ้นอยู่กับสิ่งใด

- ก. การใช้แรงในการเป่าว่าจะใช้มากหรือน้อย
- ข. ขนาดความโต และความยาวของลูกโหวด
- ค. การใช้ชนิดไม้ในการทำโหวด
- ง. การติดโหวดกับหัวโหวด

ประวัติโหวดอีสาน

โหวดจัดเป็นเครื่องเป่า ประเภทไม่มีลิ้นโหวดเป็นเครื่องดนตรีของชาวอีสาน เดิมโหวดเป็นของเล่นของเด็กเลี้ยงควายของชาวภาคอีสานที่นิยมนำไปแกว่งเล่นเหมือน “สนู” ใช้เล่นในช่วงปลายฤดูฝนก่อนเก็บเกี่ยวข้าวนาปีของเล่นชนิดหนึ่งของชาวอีสาน

ภาพที่ 2 คนแข่งแกว่งสนู

ที่มา : <https://www.google.com/search=แกว่งสนู,2558>.

ต่อมาโหวดได้ดัดแปลงมาเป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน โหวดเกิดขึ้นในสมัยใดนั้น ยังไม่สามารถบอกได้แน่นอนหรือยืนยันได้ แต่ก็มีประวัติที่เล่าเป็นนิยายปรัมปรา สืบต่อกันมา ดังนี้

ในสมัยก่อนพุทธกาล มีเมืองหนึ่งชื่อเมืองพันทุมาลัย เมืองนั้นมีพระโพธิสัตว์ เสวยชาติมาเป็นพระยาคางคก สมัยก่อนมีความเชื่อเรื่องพระยาแถน เรื่องฝน ฟ้า อากาศ เจ็บไข้ได้ป่วยก็ไปบนบานศาลกล่าวต่อพระยาแถน แต่พอมีพระยาคางคก ก็ทำให้คนและสัตว์หันไปนับถือพระยาคางคก ทำให้พระยาแถนไม่พอใจ ฝนฟ้าที่เคยตกต้องตามฤดูกาล ก็ทำให้เมืองนี้แห้งแล้งเป็นเวลา 7 ปี 7 เดือน คนและสัตว์รวมทั้งพืชพันธุ์ธัญญาหารล้มตาย ทำให้มวลมนุษย์และสัตว์เดือذرอื่นก็เลยทำสงครามกับพระยาแถน แต่มนุษย์ก็ไม่ชนะสักที จึงมาปรึกษากับพระยาคางคก พระยาคางคกก็รับอาสาจะไปสู้กับพระยาแถน พระยาคางคกก็นำทัพไปรบกับพระยาแถน แต่งตั้งให้พระยาปลวกทำสะพานดินเป็นถนนขึ้นสู่เมืองพระยาแถน ให้พระยามดขึ้นไปสู่เมืองพระยาแถนก่อนเพื่อไปเจาะดาบอาวุธยุทธโธปกรณ์ ให้จวนจะหักและพระยาตะขาบ แมงป่อง อสรพิษทั้งหลายไปดักอยู่ตามเสื้อผ้าอุปกรณ์ต่างๆ ที่ทหาร

พระยาแถนใช้พ้อถึงวันแรม 7 ค่ำ พระยาคางคกก็นำทัพขึ้นไปเจรจาขอฝนกับพระยาแถน พระยาแถนก็โกรธและไม่ประทานฝนให้แล้วก็ประกาศสงครามกัน แผนต่างๆ ที่พระยาคางคก วางเอาไว้ ก็เริ่มปฏิบัติการ ตะขบ แมงป่อง ก็ออกมากัดทหารให้ล้มตายส่วนพระยาคางคกกับพระยาแถนก็ต่อสู้กัน บนหลังช้าง สู้กันไปกันมา พระยาแถนใช้ดาบฟันพระยาคางคก ดาบก็หัก จะใช้ตะขอเกี่ยว ตะขอก็หัก ในที่สุดพระยาคางคกได้จังหวะ ก็ใช้บ่วงศ์ (บ่วงนาควาศก์) ดับพระยาแถนได้จนตกจากหลังช้าง พระยาแถนจึงยอมตกลงตามสัญญา โดยมีเงื่อนไขกันอยู่ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 ให้พระยาแถน ประทานน้ำฝนให้เหมือนเดิม ถึงเดือนหก ถ้าฝนไม่ตกมนุษย์ จะทำบังไฟ จุดขึ้นไปเป็นการบอกกล่าว เดือนพระยาแถนให้ประทานฝนลงมาให้มนุษย์

ประการที่ 2 การได้ยินเสียง กบ อึ่งอ่าง เขียดร้องแสดงว่ามนุษย์ได้รับน้ำฝนแล้ว

ประการที่ 3 เมื่อใดที่ได้ฝนเพียงพอแล้วก็จะแกว่งหวดขึ้นสู่ท้องฟ้าให้เกิดเสียงดังเป็นสัญญาณ ให้พระยาแถนทราบว่าได้รับน้ำฝนเพียงพอแล้วเพื่อให้ลดปริมาณฝนลง หรือให้ฝนหยุด

ภาพที่ 3 วิมานพญาแถนแดนตำนาน

ที่มา : <https://www.touronthai.com/article/2912,2558>.

โหวดใช้เล่น 3 กรณี คือ

1. เป่าเล่นเพื่อประโลมใจขณะขี่หลังควายหรือพาควายเล็มหญ้าตามทุ่งนา
2. ใช้แกว่งและเหวี่ยงเพื่อฟังเสียง ด้วยการต่อหางโหวดให้ยาวแล้วเอาบ่วง 2 หัว ที่เรียกว่า “ตอง” คล้องหัวและหางโหวด แล้วแกว่งรอบศีรษะด้วยความเร็วสูง เสียงปะทะรูโหวดทุกลูกพร้อมๆ กัน จะเกิดเสียงดังว่า “ลาวๆ” หรือ “แกวๆ” ฟังแล้วชวนเพลิดเพลิน ชาวไทยลาวภาคอีสานเรียกการแกว่งโหวด เช่นนี้ว่า “การแกวโหวด”
3. การโยนเล่นเป็นกีฬา กล่าวคือเมื่อแกว่งโหวดฟังเสียงพอใจแล้วก็ปล่อยหางบ่วง ทำให้โหวดลอยโด่งขึ้นไปในอากาศเกิดเสียงดัง “โหวดๆ” หรือ “โหว่วๆ” เรียกว่า การทิ่มโหวด (ถิ่ม-ทิ่ม) คนโบราณมีความเชื่อว่าโหวดเกิดขึ้นมาหลายพันปีแล้วตามนิยายปรัมปราที่เล่าขานกันมา โหวด คนอีสานโบราณเชื่อกันว่า เป็นสื่อที่มนุษย์ใช้บนบานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อขอให้ฝนหยุดตกในที่นี้หมายถึงพระยาแถน ผู้ซึ่งประทานน้ำฝนให้ตกในเมืองมนุษย์ ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ซึ่งจะทำให้ความเสียหายกับผลผลิตได้ จึงเป็นผลให้ไม่เป็นที่นิยมเล่นโหวดในฤดูฝน เพราะกลัวฝนแล้ง

ปัจจุบันนี้โหวดเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมมาก และเป็นเครื่องดนตรีที่นำมาบรรเลงเข้ากับเครื่องดนตรีอีสานได้ เช่น พิณ แคน โปงลาง กลอง และเกิดเป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน ดังปรากฏในปัจจุบันนี้

ภาพที่ 4 การแสดงวงดนตรีโปงลางโรงเรียนหนองโสนพิทยาคม
ที่มา : ถ่ายภาพโดยนายวรจักรษ์ ชาวด่าน,2558.

การพัฒนาเป็นเครื่องดนตรี

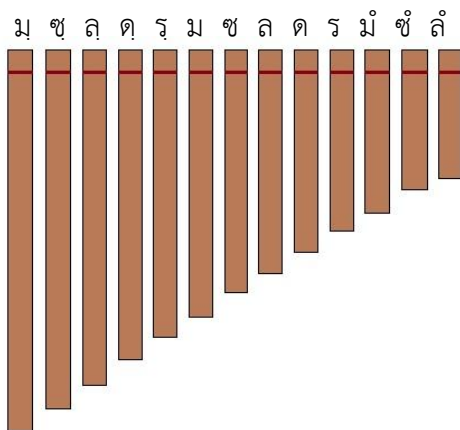
การนำโหวดมาปรับปรุงเป็นเครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ทำขึ้นครั้งแรกโดยชาวอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด มีนายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ เป็นหมอโหวดคนสำคัญ เป็นผู้คิดเอาโหวดประสมกับวงแคนและซุง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511-2516 เรียกวงดนตรีชนิดนี้ว่า “วงโหวดเสียงทองหนองพอก” ต่อมาปี พ.ศ. 2517 จึงนำวงโปงลางเข้ามาประสมด้วย อันเป็นสาเหตุให้ต้องปรับปรุงมาตราเสียงของโหวดให้ตรงกับมาตราเสียงของโปงลาง คือมีระดับเสียงจากต่ำไปสูง จนแพร่หลายไปทั่วประเทศ และต่างประเทศจนถึงปัจจุบัน

โหวด เครื่องดนตรีขนาดเล็กกะทัดรัด ราคาย่อมเยา รูปทรงสวยงาม กลายเป็นเครื่องดนตรีแห่งวงการดนตรีอีสานจริงๆ

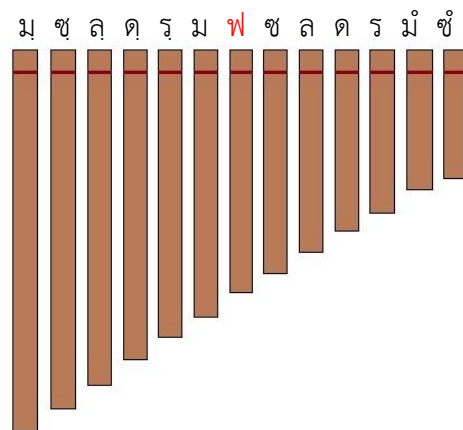
โหวด ทำจากไม้กุ่มแคน ซึ่งเป็นปลายที่เหลือจากการทำแคน แต่มีรูปแบบการกำเนิดเสียงที่แตกต่างจากแคน โดยแคนมีลิ้นเป็นตัวให้กำเนิดเสียง แต่โหวดไม่มีลิ้น ให้กำเนิดเสียงโดยการไหลของลม ระดับเสียง สูง-ต่ำ ขึ้นอยู่กับ ขนาดความโต และความยาวของลูกโหวด หรือ ขึ้นอยู่กับปริมาตรความจุลมของลูกโหวดนั่นเอง หากมีความจุมาก เสียงจะต่ำ หากมีความจุน้อย เสียงจะสูง ลูกโหวด ด้านหัวของแต่ละลูกเสียมปลายให้แหลมเป็นปากปลาฉลาม และนำแต่ละลูกมาติดเข้ากับแกน โดยรอบ เรียงลำดับจากยาวไปหาสั้น

โหวตมาตรฐานมี 13 ลูก 5 โน้ต ตามโน้ตเพลงพื้นบ้านอีสาน คือ มี ซอล ลา โด เร สามารถ บรรเลงเพลงลายใหญ่ และลายสุดสะแนนได้ หรือหากต้องการใช้เล่นร่วมกับลายน้อย และลายโป้ซ่ายได้ ก็สามารถปรับคีย์ลูกโหวตให้สูงขึ้นก็จะได้น้ต 5 ตัว สำหรับคีย์ลายน้อย คือ ลา โด เร ฟา ซอล ต่อมา เพื่อให้โหวตหนึ่งตัว เล่นได้หลายลายหรือหลายสเกลเสียงมากขึ้น จึงเพิ่มเสียง ฟา เข้าไปเป็น 6 โน้ต ซึ่ง โหวตที่มี 6 โน้ต จะสามารถบรรเลงลายใหญ่ ลายน้อย ลายสุดสะแนน และลายโป้ซ่ายได้ แต่บางคน อาจสังกัพิเศษ ให้ช่างโหวตทำให้ครบทั้ง 7 โน้ต เพื่อให้บรรเลงเพลงลูกทุ่งได้เต็มสเกล แต่โหวตที่มี 7 โน้ต อาจเล่นยากกว่าโหวตปกติ

การเรียงลูกโหวตมาตรฐาน 13 ลูก

การเรียงลูกโหวตแบบเพิ่มเสียงฟาเข้าไป

ภาพที่ 5 แสดงตำแหน่งเสียงของลูกโหวต
ที่มา : ภาพโดยนายวรจักร์ ชาวด่าน,2558.

กิจกรรมที่ 1.1
เรื่อง ประวัติของโหวดอีสาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

1. โหวดเป็นเครื่องดนตรีชนิดใดและประเภทใด (2 คะแนน)

.....

.....

2. เพราะเหตุใดจึงนิยมนำโหวดไปแกว่งเล่นในช่วงปลายฤดูฝนก่อนเก็บเกี่ยวข้าวนาปีตามความเชื่อของคนสมัยโบราณ (2 คะแนน)

.....

.....

3. พระยาแสนกับพระยาคางคกต่อสู้กันด้วยเรื่องอะไร (2 คะแนน)

.....

.....

4. มนุษย์ต้องทำอะไรใดเพื่อเป็นการบอกกล่าวเตือนพระยาแสนให้ประทานฝนลงมาให้มนุษย์ (2 คะแนน)

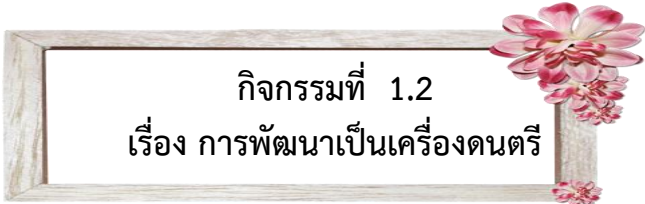
.....

.....

5. โหวดได้พัฒนามาจากสิ่งใดก่อนจะมาเป็นเครื่องดนตรี (2 คะแนน)

.....

.....

กิจกรรมที่ 1.2

เรื่อง การพัฒนาเป็นเครื่องดนตรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่กล่าวถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่กล่าวผิด (10 คะแนน)

- ..... 1. โหวดพัฒนามาจากเครื่องมือในการเลี้ยงสัตว์
- ..... 2. โหวดใช้เล่น 3 กรณีคือ ใช้เป่าเป็นเพลง ใช้แกว่งและเหวี่ยงเพื่อฟังเสียง
การโยนเล่นเป็นกีฬา
- ..... 3. การแกว่งโหวดรอบศีรษะด้วยความเร็วสูง ชาวไทยลาวภาคอีสานเรียกการ
แกว่งโหวด เช่นนี้ว่า “การแกวโหวด“
- ..... 4. โหวดทำขึ้นครั้งแรกโดยชาวอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
- ..... 5. นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ เป็นผู้คิดเอาโหวดประสมกับวงแคนและซุง
- ..... 6. โหวดมีรูปแบบการกำเนิดเสียงที่เหมือนกับแคน โดยมีลิ้นเป็นตัวให้กำเนิดเสียง
- ..... 7. การเกิดเสียงของโหวดเป็นการให้กำเนิดเสียงโดยการไหลของลม
- ..... 8. โหวดมาตรฐานมี 13 ลูก 5 โหนด
- ..... 9. โหวดมี 5 โหนด คือ มี ซอล ลา โด เร เท้านั้น
- ..... 10. อาจารย์ทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ นำโหวดออกแสดงครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2511

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ เวลา 10 นาที (10 คะแนน)

1. ใครเป็นผู้ที่นำโหวดไปประสมกับวงแคนและซุงจนทำให้โหวดเป็นที่นิยมจนถึงปัจจุบัน
  - ก. นายพงษ์ศักดิ์ ปรีชาวิทย์
  - ข. นายสมหวัง พ่วงบางโพ
  - ค. นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์
  - ง. นายสมศักดิ์ ขำทวีพรหม
2. การกำเนิดเสียงของโหวดเกิดจากสิ่งใด
  - ก. การไหลของลม
  - ข. การตี
  - ค. การสี
  - ง. การตี
3. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะของโหวดไม่ถูกต้อง
  - ก. ขนาดเล็ก
    - ข. กะทัดรัด
    - ค. ราคาย่อมเยา
    - ง. ขนาดใหญ่ ไม่สะดวกในการพกพา
4. โหวดมาตรฐานมีกี่ลูก
  - ก. 15 ลูก
  - ข. 14 ลูก
  - ค. 13 ลูก
  - ง. 11 ลูก
5. ระดับเสียง สูง-ต่ำ ของโหวดขึ้นอยู่กับสิ่งใด
  - ก. การใช้แรงในการเป่าว่าจะใช้มากหรือน้อย
  - ข. ขนาดความโต และความยาวของลูกโหวด
  - ค. การใช้ชนิดไม้ในการทำโหวด
  - ง. การติดโหวดกับหัวโหวด

6. ข้อใดกล่าวถึงโหวดไม่ถูกต้อง
- ก. โหวดไม่มีลิ้น
  - ข. โหวดเป็นเครื่องเป่า
  - ค. โหวดสามารถเล่นได้หลายคน
  - ง. เสียงของโหวดเกิดจากการ บรรเลงด้วยวิธีเป่า
7. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด
- ก. โหวดใช้เป็นของเล่นเท่านั้น
  - ข. โหวดเป็นเครื่องดนตรีที่มีเฉพาะภาคอีสานเท่านั้น
    - ค. โหวดเป็นที่นิยมนำมาบรรเลงเข้ากับเครื่องดนตรีอีสาน
  - ง. โหวดใช้บรรเลงแบบเดียวไม่สามารถนำไปบรรเลงกับเครื่องดนตรีอื่นได้
8. ในช่วงฤดูใดที่ไม่นิยมเล่นโหวด
- ก. ฤดูร้อน
  - ข. ฤดูฝน
  - ค. ฤดูร้อน
  - ง. ฤดูหนาว
9. โหวดเป็นของเล่นของเด็กเลี้ยงควายชาวภาคอีสานต่างๆ นิยมนำไปแกว่งเล่นเหมือนเครื่องเล่นชนิดใด
- ก. ลูกข่าง
  - ข. แคน
  - ค. ธนู
  - ง. สนู
10. การนำโหวดมาปรับปรุงใช้เครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ทำขึ้นครั้งแรกที่จังหวัดใด
- ก. จังหวัดร้อยเอ็ด
  - ข. จังหวัดชัยภูมิ
  - ค. จังหวัดอุดรธานี
  - ง. จังหวัดมหาสารคาม

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง ประวัติโหวดอีสาน

ข้อที่	เฉลย
1	ค
2	ง
3	ค
4	ข
5	ก
6	ค
7	ง
8	ก
9	ค
10	ข

เฉลยกิจกรรมที่ 1.1
เรื่อง ประวัติของโหวดอีสาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

1. โหวดเป็นเครื่องดนตรีชนิดใดและประเภทใด (2 คะแนน)

.....โหวดจัดเป็นเครื่องเป่า. ประเภทไม่มีลิ้น.....

2. เพราะเหตุใดจึงนิยมนำโหวดไปแกว่งเล่นในช่วงปลายฤดูฝนก่อนเก็บเกี่ยวข้าวนาปีตามความเชื่อของคนสมัยโบราณ (2 คะแนน)

.....เป็นสัญญาณ. ให้พระยาแถนทราบว่าได้ร่นน้ำฝนเพียงพอแล้วเพื่อให้ลดปริมาณฝนลง. หรือให้ฝนหยุด.....

3. พระยาแถนกับพระยาคางคกต่อสู้กันด้วยเรื่องอะไร (2 คะแนน)

.....พระยาคางคกไปเจรจาขอฝนกับพระยาแถน. พระยาแถนก็โกรธและไม่ประทานฝนให้แล้วก็ประกาศสงครามกัน.....

4. มนุษย์ต้องทำอะไรใดเพื่อเป็นการบอกกล่าวเตือนพระยาแถนให้ประทานฝนลงมาให้มนุษย์ (2 คะแนน)

.....ถ้าฝนไม่ตกมนุษย์จะทำบังไฟ จุดขึ้นไปเป็นการบอกกล่าว. เตือนพระยาแถนให้ประทานฝนลงมาให้มนุษย์.....

5. โหวดได้พัฒนามาจากสิ่งใดก่อนจะมาเป็นเครื่องดนตรี (2 คะแนน)

.....เดิมโหวดเป็นของเล่นของเด็กเลี้ยงควายชาวภาคอีสานทั่วๆ. นิยมนำไปแกว่งเล่นเหมือน “สนุ”.....
.....เวลาเล่นจะมีเสียง.....

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคะแนน	ลักษณะผลงาน
2	ตอบคำถามพร้อมกับอธิบายได้ถูกต้อง
1	ตอบคำถามถูกต้องแต่ไม่มีการอธิบาย
0	ไม่มีคำตอบ

เฉลยกิจกรรมที่ 1.2

เรื่อง การพัฒนาเป็นเครื่องดนตรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่กล่าวถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่กล่าวผิด (10 คะแนน)

- ..... 1. ✗ โหวดพัฒนามาจากเครื่องมือในการเลี้ยงสัตว์
- ..... 2. ✓ โหวดใช้เล่น 3 กรณีคือ ใช้เป่าเป็นเพลง ใช้แกว่งและเหวี่ยงเพื่อฟังเสียง
การโยนเล่นเป็นกีฬา
- ..... 3. ✓ การแกว่งโหวดรอบศีรษะด้วยความเร็วสูง ชาวไทลื้อภาคอีสานเรียกการ
แกว่งโหวด เช่นนี้ว่า “การแกวโหวด“
- ..... 4. ✗ โหวดทำขึ้นครั้งแรกโดยชาวอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
- ..... 5. ✓ นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ เป็นผู้คิดเอาโหวดประสมกับวงแคนและซุง
- ..... 6. ✗ โหวดมีรูปแบบการกำเนิดเสียงที่เหมือนกับแคน โดยมีลิ้นเป็นตัวให้กำเนิดเสียง
- ..... 7. ✓ การเกิดเสียงของโหวดเป็นการให้กำเนิดเสียงโดยการไหลของลม
- ..... 8. ✓ โหวดมาตรฐานมี 13 ลูก 5 โน้ต
- ..... 9. ✗ โหวดมี 5 โน้ต คือ มี ซอล ลา โด เร เท้านั้น
- ..... 10. ✓ อาจารย์ทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ นำโหวดออกแสดงครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2511

ข้อที่	เฉลย
1	ค
2	ก
3	ง
4	ค
5	ข
6	ค
7	ค
8	ข
9	ง
10	ก

เอกสารอ้างอิง

- คณาวิจัก โกตะบุตร. (2544). **ดนตรีพื้นบ้านอีสาน พิณ แคน โปงลาง โหวด**. ขอนแก่น: โรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น.
- เชิดศักดิ์ ฉายถวิล. (2549). **โหวด: เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัชชา ไสศิตยานุรักษ์. (2547). **สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาศจรัสและพรพต เจนสุวรรณ. (2547). **นวัตกรรมการศึกษาชุดเอกสารประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนและการจัดทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ และครูเชี่ยวชาญพิเศษ)**. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- ทับทิม บุญเหลือ. (2555). **การสร้างเอกสารประกอบการเรียน**. ออนไลน์.
<https://www.gotoknow.org/posts/356622>. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2558
- สุกิจ พลประถม. (2538). **ดนตรีพื้นบ้านอีสาน: เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาดนตรีพื้นเมืองประจำท้องถิ่นอีสาน**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (ม.ป.ป.). **การผลิตเอกสารประกอบการเรียนการสอน**. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย
- สุภัทรชัย กระสินหอม. (2550). **แผนการเรียนรู้กิจกรรมเสริมดนตรีพื้นบ้าน เรื่องการเป่าโหวด ที่สอนโดยเน้นการคิดวิเคราะห์ ช่วงชั้นที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

